

Γενική επισκόπηση του θεσμικού πλαισίου των αλλοδαπών ιδιωτικών επενδύσεων στην τουρκική έννομη τάξη

Εισαγωγή

Οι επιδόσεις, που διαπιστώνονται στον τομέα των ιδιωτικών επενδύσεων, στην τουρκική οικονομία ακολούθησαν κυρίως κατά τη δεκαετία του 1980 μια ισχυρή δυναμική, που ερμηνεύεται κυρίως λόγω της καθιέρωσης και διατήρησης ελκυστικού επενδυτικού κλίματος εκ μέρους του τουρκικού κράτους και δευτερευόντως λόγω των αλλαγών και της «οικουμενικοποίησης» του παγκόσμιου καταμερισμού εργασίας. Η τουρκική οικονομία in globo λόγω της επικέντρωσης της επενδυτικής διαδικασίας σε τομείς οικονομικής έντασης και της κλαδικής διάρθρωσής της δίνει την εικόνα οργανικής ενότητας ελκυστικής για τους αλλοδαπούς επενδυτές.

Οι κύριοι λόγοι της ανάπτυξης μπορούν να ανιχνευθούν ιδίως στη συστηματική προώθηση για μεγάλο διάστημα της βιομηχανικής βάσης και τη μετάβαση από το στάδιο της εσωστρεφούς ανάπτυξης στην εξωστρεφή συνδυάζοντας την εσωτερική αγορά με τον εξαγωγικό προσανατολισμό με μεσομακροχρόνιο σχεδιασμό λαμβάνοντας υπ' όψιν τα δεδομένα της συναλλαγματικής, πιστωτικής και εμπορικής πολιτικής, των εξαγωγικών ενισχύσεων και του εργατικού κόστους. Η αξιολογή συσσώρευση κεφαλαίου, η επέκταση και η διαφοροποίηση των τομέων παραγωγής, η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων, οι εντονότατοι ρυθμοί επέκτασης των εξαγωγών με προϊόντα υψηλού δυναμισμού από πλευράς ζήτησης και συνολικά η βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της οικονομίας αποτελούν αξιόλογα κεκτημένα που δεν πρέπει να τα παραβλέπει κανείς κατά τη μελέτη του θέματος «Τουρκία». Η υψηλή κρατική παρέμβαση, που σκοπό έχει την αποκόμιση χρησίων εμπειριών και τεχνογνωσίας και της απαραίτητης τεχνολογικής ικανότητας έτσι,

* ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ

Ο Γιάννης Κυμωνής είναι δικηγόρος.

ώστε η οικονομία να φθάσει σε στρατηγικό σημείο ανάπτυξης, οδηγεί ομαλά στην εγκόλπωση του αναμενόμενου «πλήγματος» από την αναφαινόμενη πλήρη φιλελευθεροποίηση των αγορών και την ένταση των διεθνών ανταγωνιστικών πιέσεων. Δεν πρέπει να διαλάθει της προσοχής μας και η στήριξη της τουρκικής πολιτικής από τις ανεπτυγμένες βιομηχανικές χώρες με τη μαζική εισροή συναλλαγματικών πόρων και την ανοχή εξαγωγικών επιδοτήσεων και προστατευτισμού απέναντι στις εισαγωγές.

Στην επισκόπηση που ακολουθεί περιγράφεται το θεσμικό πλαίσιο των αλλοδαπών ιδιωτικών επενδύσεων στην τουρκική έννομη τάξη με μια ιστορική αναδρομή του ζητήματος, για να παρουσιασθούν στη συνέχεια οι ισχύουσες σήμερα ρυθμίσεις.

Α) Ιστορική αναδρομή στις σχέσεις της οσμανικής/τουρκικής μακροοικονομίας και του αλλοδαπού επενδυτικού κεφαλαίου

Α) Είναι πολύ ενδιαφέρον να γίνει μια απόπειρα κατασκευής του ιστορικού πλαισίου του θέματος, για να διαπιστωθεί η σημειωθείσα εξέλιξη μέχρι τα ισχύοντα στη σημερινή Τουρκία. Η κατάσταση στην οσμανική Αυτοκρατορία παρουσιάζεται πολύπλοκη. Οι αναριθμητές διομολογήσεις (Capitulations) συναφθείσες μεταξύ του σουλτάνου και της Υψηλής Πύλης αφενός και αλλοδαπών κυρίως Δυτικοευρωπαίων κατά την περίοδο της ακμής της Αυτοκρατορίας (περίπου έως τα τέλη του 17ου αιώνα) περιείχαν στην πλειοψηφία τους τέτοιους και τόσους όρους, που όταν η Αυτοκρατορία παρήκμασε το εγχώριο κεφάλαιο είτε ήταν τελείως εξασθενημένο είτε εντελώς ανύπαρκτο. Συγκεκριμένα η ανάγκη συμμαχιών για τη διατήρηση της Αυτοκρατορίας οδήγησε το οσμανικό κράτος στη σύναψη ετεροβαρών εμπορικών συμφωνιών με πρόσκαιρα οικονομικά οφέλη. Κύριοι «αντισυμβαλλόμενοι» της Υψηλής Πύλης ήταν η Γαλλία (από το 1535 και ιδίως το 1569), η Βενετία, η Αγγλία, η Ολλανδία και πολύ αργότερα (18ο αιώνα), η Αυστροουγγαρία, η Σουηδία, η Ισπανία. Το ιδιότυπο και μειωτικό καθεστώς της έναντι πολιτικών ανταλλαγμάτων εκχωρήσεως κατά τρόπο τις περισσότερες φορές ωμά εκβιαστικό από μέρους των δυτικοευρωπαϊκών κρατών εμπορικών προνομίων από την οσμανική κυβέρνηση διατηρήθηκε επί αιώνες και καταργήθηκε οριστικά το 1923 από την Τουρκική Δημοκρατία.

Β) Η προηγούμενη ζοφερή κατάσταση μεταδόθηκε εν μέρει και στη νεότευκτη δημοκρατία (1923) και εκδηλώθηκε με την έλλειψη εμπιστοσύνης των αλλοδαπών προς τις επενδυτικές δυνατότητες της χώρας. Εντούτοις μπορούμε ήδη από τα πρώτα χρόνια να παρατηρήσουμε μια προσπάθεια να τεθούν σε περίγραμμα οι θεμελιώδεις οικονομικές αρχές με σκοπό ένα ισοσκελισμένο κατά το δυνατό ή και θετικό ισοζύγιο στις οικονομικές σχέσεις με τους αλλοδαπούς. Στο πλαίσιο αυτό εντάχθηκε και το «κύμα» εθνικοποιήσεων μερικών αλλοδαπών επιχειρήσεων εγκατεστημένων στη χώρα. Οι συνέπειες της οικονομικής ύφεσης και κρίσης του 1929 έγιναν αισθητές και στην τουρκική οικονομία και κοινωνία και η αντιμετώπισή τους αποτυπώθηκε διά του Νόμου 1567 «περί προστασίας της αξίας του τουρκικού νομίσματος». Αυτός ο νόμος, όπως έχει έκτοτε τροποποιηθεί και συμπληρωθεί, οδήγησε σε αυστηρό νομισματικό και πιστωτικό έλεγχο των συναλλαγών με ταυτόχρονη όμως προστασία των εισηγμένων στη χώρα αλλοδαπών κεφαλαίων και προοπτική την αντιμετώπιση των εξωγενών απρόοπτων οικονομικών συγκυριών υπό την απειλή βαρέων οικονομικών ποινών για τις παραβιάσεις των διατάξεών του.

Γ) Το παραπάνω προστατευτικό πλαίσιο διευρύνθηκε ως αποτέλεσμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, στον οποίο όμως δεν έλαβε μέρος η Τουρκία. Ακολουθώντας το παράδειγμα άλλων αναπτυσσομένων χωρών, όπως η χώρα μας (πρβλ. π.χ. Νομοθετικό Διάταγ-

μα Βασιλείου της Ελλάδος 2687/1953) θέσπισε πλαίσιο κινήτρων για τους αλλοδαπούς επενδυτές που δε διέφερε ουσιωδώς από τα ανάλογα σε χώρες με όμοια οικονομικά προβλήματα, που τότε λάμβαναν προστατευτικού χαρακτήρα μέτρα για την προστασία της αξίας του εθνικού νομίσματός τους και της οικονομίας τους και έτσι το ως άνω πλαίσιο δεν άσκησε την αναμενόμενη έλξη στους αλλοδαπούς επενδυτές. Η σημειωθείσα ανάπτυξη της τεχνολογίας και η ανάγκη να προσεγγισθεί αυτή από μια αναπτυσσόμενη οικονομία, όπως η τουρκική, διά μεταφοράς της από τις ανεπτυγμένες μητροπόλεις στην περιφέρεια οδήγησε στην ανάγκη να χαλαρώσει το προστατευτικό καθεστώς των εθνικών οικονομιών και να ανοιχθούν οι θύρες στο αλλοδαπό κεφάλαιο.

Ως επακόλουθο της εγκατάστασης κοινοβουλευτικού καθεστώτος, για τα δεδομένα της τουρκικής πολιτικής «δημοκρατικού», το 1945, που οδήγησε στη νίκη της αντιπολίτευσης το 1950, το Δημοκρατικό Κόμμα του Α. Μεντερές θέσπισε ένα περισσότερο φιλελεύθερο οικονομικό σύστημα. Το οικονομικό πρόγραμμα αυτού του κόμματος δεν μπορεί να θεωρηθεί επιτυχημένο, αφού κατέληξε σε ένα σύστημα κρατικού παρεμβατισμού αυστηρότερου και αυτού των προκατόχων του. Το Δημοκρατικό Κόμμα αναγνώρισε τις ανάγκες μιας σύγχρονης οικονομίας περί προσελκύσεως του αλλοδαπού κεφαλαίου και των νέων τεχνολογιών, αλλά αδυνατούσε να διαχειρισθεί αναπτυξιακά την διαμορφωθείσα κατάσταση με μακροχρόνια προοπτική. Εντούτοις η τότε θέσπιση αριθμού νομοθετημάτων (νόμων και διαταγμάτων) δόμησε ένα πλαίσιο που διαρκεί, θα μπορούσε να πει κανείς, ως σήμερα. Παρά τα τρία στρατιωτικά πραξικοπήματα και την κατά καιρούς πολιτική αστάθεια τελικά κατέστη δυνατό να φθάσει η οικονομία σε ένα σημείο που να θεωρείται φιλελεύθερη με οικονομικούς όρους.

Δ) Από νομοθετικής πλευράς τα κυριότερα βήματα στην εξέλιξη του πλαισίου κινήτρων ήταν ο Νόμος 5821/14.5.1950 «περί ενθάρρυνσης των επενδύσεων κεφαλαίων εξωτερικού», που ρύθμιζε το ζήτημα των αλλοδαπών επενδύσεων για πρώτη φορά. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε με το Νόμο 6224/18.6.1954 «περί προσελκύσεως κεφαλαίων εξωτερικού». Κατόπιν διά του Διατάγματος 80/168/24.1.1980 ένα νέο καθεστώς καθιερώθηκε, διά του οποίου θεσπιζόταν ο περιορισμός της κατοχής μόνο του 49% του κεφαλαίου στις συσταθσόμενες εταιρείες από τους αλλοδαπούς επενδυτές. Οι προφανώς αρνητικές συνέπειες του Δ. 80/168 αντιμετωπίστηκαν με τη διά του Δ. 86/10353/12.2.1986 επιστροφή στην προ του Δ. 80/168 εποχή. Αν και το Δ. 86/10353 αντικαταστάθηκε με το Δ. 92/2789/4.3.1992 οι κατευθυντήριες αρχές δεν μεταβλήθηκαν. Η θεμελιώδης διαφορά μεταξύ των δύο ήταν ότι το τελευταίο διάταγμα ρύθμιζε και τα περί προστασίας των κεφαλαίων που θα επανεξάγονταν από την Τουρκία. Πρέπει να αναφερθεί ότι πέραν αυτού του γενικού πλαισίου θεσπίστηκαν νομοθετήματα ειδικότερα περί της ιδρύσεως και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιρειών, της αγοράς πετρελαίου και πετρελαιοειδών και της ανάπτυξης του τουρισμού.

Β) Το ισχύον πλαίσιο της προσέλκυσης αλλοδαπών επενδύσεων και προστασίας κεφαλαίων εξωτερικού

Α) Το Δ. 92/2789, όπως και το προκατόχό του, θεσπίζει το γενικό πλαίσιο περί αλλοδαπών επενδύσεων στην Τουρκία. Το διάταγμα αυτό στο άρθρο 4 παρ. 1 προβλέπει ότι φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων/κοινοπραξίες με κατοικία ή έδρα στην αλλοδαπή είναι απολύτως ελεύθερες να εγκατασταθούν στην Τουρκία, να επενδύσουν σε υφιστάμενες εταιρείες, να αποκτήσουν εταιρικά μερίδια, να ιδρύσουν υποκαταστήματα,

πρακτορεία ή γραφεία αντιπροσώπων υπό τον όρο, ο τομέας στον οποίο σκοπεύουν να επενδύσουν να είναι χρήσιμος στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, ανοικτός κατά όμοιο τρόπο στον τουρκικό ιδιωτικό τομέα και να μην ιδρύει μονοπώλιο. Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι ο αλλοδαπός επενδυτής να έχει τη δυνατότητα να κατευθύνει τη δράση του σε όλους σχεδόν τους τομείς της τουρκικής οικονομίας. Παρ' όλα αυτά το συνολικό καθεστώς παραμένει ένα σύστημα κρατικής εποπτείας και ελέγχου και είναι αντικείμενο της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης. Πρέπει να σημειωθεί ωστόσο ότι η άρνηση της διοίκησης σε πρόταση επενδυτή είναι πολύ σπάνια στην πράξη.

Ειδικότερες νομοθετικές διατάξεις περιέχουν τις ευχέρειες και ευκαιρίες του υποψήφιου επενδυτή κατά τομέα της οικονομίας. Συγκεκριμένα τα ζητήματα αυτά ρυθμίζονται διά των Ν. 6326/7.3.1954 περί πετρελαίων, του Αναγκαστικού Νόμου της 30.10.1914 περί συμβάσεως ασφάλισης και αντασφάλισης, του Ν. 7397/21.12.1959 περί εποπτείας των ασφαλιστικών εταιρειών, του Ν. 2634/13.3.1992 περί αναπτύξεως του τουρισμού, του Δ. 83/7506/16.12.1983 περί εγκαταστάσεως εμπορικών επιχειρήσεων, του Ν. 3124/25.4.1985 περί τραπεζών, του Ν. 3212 4.6.1985 περί μεταλλείων, του Ν. 3218/6.6.1985 περί ιδρύσεως ελεύθερων οικονομικών ζωνών, του Ν. 3226/10.6.1985 [και της κωδικοποίησής του από 28.9.1985] περί χρηματοδοτικής μίσθωσης, του Δ. 91-92/5 περί συναλλαγών σε ξένο συνάλλαγμα και σε πολύτιμα μέταλλα. Οι ειδικότερες περιπτώσεις που ρυθμίζονται από τα ανωτέρω νομοθετήματα βασίζονται στις γενικές ρυθμίσεις του Δ. 92/2789, αλλά απαιτούν κατά περίπτωση διαφοροποιημένες διαδικασίες, διαφορετικές αρμόδιες αρχές και ενδεχομένως θέση αυστηρότερων και λεπτομερέστερων όρων στον υποψήφιο επενδυτή.

Β) Η σύγχρονη τάση στην τουρκική διοικητική μηχανή ως προς τις επενδύσεις είναι να φιλελευθεροποιηθούν και να απλοποιηθούν οι διαδικασίες με κατά το δυνατόν κατάργηση της κρατικής εποπτείας και του ελέγχου. Ενώ μέχρι τώρα αρμόδιο όργανο για τα θέματα των αλλοδαπών επενδύσεων ήταν η Γραμματεία Οικονομικών και Εξωτερικού Εμπορίου, η κυβέρνηση συνεργασίας που αναδείχθηκε από τις εκλογές της 18.10.1991 αναδόμησε και ενοποίησε τις σχετικές υπηρεσίες ιδρύοντας διά του Δ. 92/2789 τη Γενική Διεύθυνση Αλλοδαπών Κεφαλαίων [στο εξής: Γενική Διεύθυνση] ως Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή μόνη αρμόδια για όλα τα σχετικά θέματα. Μόνη εξαίρεση αποτελεί η έγκριση επενδύσεως άνω των 150.000.000 δολαρίων, η αρμοδιότητα για την οποία ανήκει στο Υπουργικό Συμβούλιο ή άλλα κυβερνητικά στελέχη. Ειδικότερα για τις επενδύσεις σε πετρελαϊκές, τραπεζικές επιχειρήσεις και ελεύθερες ζώνες η έγκριση παρέχεται από το υπουργικό Συμβούλιο, για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις από τον υπουργό Βιομηχανίας και Εμπορίου και για τις τουριστικές δραστηριότητες από κοινού από τη Γενική Διεύθυνση και του υποιργείου Τουρισμού.

Γ) Ο τύπος των εταιρειών επενδύσεων επιβάλλεται να είναι αυτός της Ανώνυμης Εταιρείας [στο εξής: ΑΕ] ή της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης [στο εξής: ΕΠΕ] (Κανονιστική Πράξη αριθμός 1/12.2.1986 σε εξειδίκευση του Δ. 86/10353). Μολονότι το νεότερο Δ. 92/2789 (αρ. 2) αναφέρεται σε αλλοδαπά φυσικά και νομικά πρόσωπα, δεν περιέχει περισσότερες λεπτομέρειες. Λόγω της μη έκδοσης μέχρι στιγμής άλλης σχετικής κανονιστικής πράξης επί του θέματος θα πρέπει να δεχθούμε ότι επί του θέματος ισχύουν τα προηγουμένως ισχύοντα. Ειδικά για τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και των τραπεζικών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων (εκτός των επιχειρήσεων αμοιβαίας ασφάλισης) επιβάλλεται ο τύπος της ΑΕ. Πέραν των προηγουμένων τύπων αναγνωρίζεται και ρυθμίζεται σχετικά ο τύπος της Holding Company (αρ. 406 τουρκικού Εμπορικού Κώδικα) ως επενδυτικός φορέας. Ειδικά για αυτή την εταιρεία προβλέπεται ότι συμφωνίες μεταξύ

αυτής και θυγατρικών της ή άλλων του ομίλου με αντικείμενο μεταφορά τεχνολογίας ή παροχής τεχνικής βοήθειας γενικά ρυθμίζονται στο αρ. 6 Δ. 92/2789 που επιτρέπει στη Γενική Διεύθυνση την ευχέρεια να εγκρίνει αυτές και να επιβάλλει επικύρωσή τους μετά την υπογραφή τους ως όρο του ενεργού αυτών. Ως προς το κατά πόσο τυχόν προσωπικές εμπορικές εταιρείες μπορούν να ενταχθούν στο κανονιστικό πλαίσιο περί επενδύσεων το θέμα στασιάζεται χωρίς να μπορεί να δοθεί βέβαια απάντηση, αλλά ταυτόχρονα στην πράξη προτιμώνται και για άλλους λόγους οι κεφαλαιουχικές εταιρείες. Μόνη εξαίρεση προβάλλει το joint venture. Δι' αυτού επιτρέπεται στους αλλοδαπούς επενδυτές να παίρνουν μέρος στην υλοποίηση ευρύτερων επιχειρηματικών σχεδίων. Στο παρόν στάδιο δεν απαιτείται να ιδρυθεί θυγατρική εταιρεία με έδρα στην Τουρκία για το σκοπό αυτό.

Η τήρηση της τυπικότητας και της αυστηρότητας κατά το ιδρυτικό μιας εταιρείας στάδιο από αλλοδαπούς επενδυτές δεν θέτει περιορισμούς σχετικούς με την κυριότητα του μετοχικού κεφαλαίου που προορίζεται για επένδυση. Πριν τη φιλελεύθεροποίηση του καθεστώτος το 1985 οι προϊσχύσασες ρυθμίσεις προέβλεπαν την υποχρεωτική κυριότητα του 51% του κεφαλαίου από Τούρκους υπηκόους ή νομικά πρόσωπα τουρκικών συμφερόντων κατά τρόπο ώστε συχνά οι επενδυτές να συστήνουν εικονικές εταιρείες με Τούρκους υπηκόους αλλά να διατηρούν τον ουσιαστικό έλεγχο των εταιρικών υποθέσεων. Με το Δ. 92/2789 ο περιορισμός αυτός εξαλείφθηκε.

Η Κανονιστική Πράξη Ι/1986 (βλ. ανωτ.) επέβαλε ως υποχρεωτικό και απαραίτητο ως ιδρυτικό κεφάλαιο το ποσό των 50.000 δολαρίων. Υπό το ισχύον καθεστώς δεν τίθεται τέτοιος περιορισμός. Το παραπάνω μετοχικό κεφάλαιο είναι απαραίτητο για την ίδρυση υποκαταστήματος εταιρείας ή για τη συμμετοχή σε εταιρεία, με την έννοια ότι είναι απαραίτητο για κάθε φυσικό πρόσωπο προκειμένου να συσταθεί μια ΕΠΕ από δυο αλλοδαπούς εταίρους, δηλαδή απαιτείται κεφάλαιο 100.000 δολαρίων αδιάφορο αν η επιχείρηση είναι μικρής ή μεγάλης κλίμακας. Ειδικά για τραπεζικές και ασφαλιστικές επιχειρήσεις και εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης το ελάχιστο κεφάλαιο για την κάλυψη του επιχειρηματικού κινδύνου συνήθως είναι πολύ μεγαλύτερο και αντιστοιχεί στη φύση της συγκεκριμένης δραστηριότητας.

Σημαντική ευχέρεια για τον επενδυτή καθίσταται η δυνατότητα στην περίπτωση της νόμιμα συσταθείσας ΑΕ να διορίζει ο ίδιος ένα ή περισσότερα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου [στο εξής: ΔΣ]. Ειδικά πλέον επιτρέπεται στους αλλοδαπούς επενδυτές να υποδεικνύουν δυο μέλη του ΔΣ που με τη σειρά τους θα λειτουργούν όχι μόνο ως αντιπρόσωποί του, εάν στον τουρκικό Εμπορικό Κώδικα δεν ορίζεται άλλως, αλλά ειδικά με ελάχιστη συμμετοχή και χωρίς να χρειάζεται να εκπληρώσουν την υποχρέωση της καταβολής 50.000 δολαρίων με status σχεδόν σαν του νόμιμου εταίρου. Το καταστατικό της εταιρείας πρέπει να προβλέπει τουλάχιστον ένα διαχειριστή στην ΕΠΕ και τρεις διευθύνοντες συμβούλους στην ΑΕ. Χωρίς κώλυμα ιθαγένειας το μόνο απαιτούμενο παραμένει απλώς η κατοχή άδειας εργασίας.

Δ) Η νομοθεσία περί αλλοδαπών επενδύσεων επιτρέπει την ίδρυση Γραφείων Αντιπροσώπων [στο εξής ΓΑ] στην Τουρκία. Τα ΓΑ λειτουργούν κατόπιν άδειας της Γενικής Διεύθυνσης. Τα ΓΑ αντιμετωπίζονται κυρίως ως εταιρείες με οικονομικό σκοπό (πρβλ. αρ. 784 Ελληνικού Αστικού Κώδικα) που λειτουργούν υπό ορισμένους όρους. Συγκεκριμένα το ΓΑ λειτουργεί κατόπιν άδειας που χορηγείται για διετία και όλο το κόστος της δραστηριότητάς του, που δεν μπορεί να είναι εμπορική, κερδοσκοπική τέτοια, πρέπει να έχει προβλεφθεί να καλυφθεί με εισαγωγή συναλλάγματος εξαρχής καταβληθέντος. Στην αίτηση για τη χορήγηση της άδειας κάθε ΓΑ πρέπει να υποδεικνύεται ένας διευθύνων

σύμβουλος, ενώ για όσο διάστημα το ΓΑ περιορίζει τις δραστηριότητές του σε μη εμπορικές υποθέσεις δεν υποχρεούται να καταβάλλει φόρους στην Τουρκία.

Ε) Η τουρκική έννομη τάξη επιβάλλει με έναν αριθμό νομοθετικών διατάξεων την αρχή της αμοιβαιότητας και επιτρέπει στην κυβέρνηση να θέτει ορισμένους περιοριστικούς όρους για την περίπτωση που οι επενδυτές προέρχονται από χώρες που δεν τηρούν την αρχή της μη διακρίσεως ως προς τους Τούρκους υπηκόους. Κανονικά πάντως το εφαρμοζόμενο φορολογικό καθεστώς σε ομίλους επιχειρήσεων και θυγατρικές δε διαφέρει από αυτό των τουρκικών επιχειρήσεων, δηλαδή οι εταιρείες φορολογούνται στο 46% των κερδών συν 2,76%, που επιβάλλεται σε ειδικές περιπτώσεις, συνολικά δε 48,76% επί των κερδών. Οι μεριδούχοι ή οι μέτοχοι δεν υπόκεινται σε φορολογία, εάν δεν διανεμηθούν κέρδη. Τα μερίσματα, τα κέρδη και τα κεφάλαια προς επανεξαγωγή και επαναπατρισμό μεταφέρονται διατοπίως μέσω τραπεζών, αφού κατατεθεί μια δήλωση περί καταβολής ή άλλης συμφωνίας για τις φορολογικές υποχρεώσεις και περί αποδείξεως της κίνησης του ισοζυγίου και των μέχρι τότε ισολογισμών καθώς και μια βεβαίωση για τη διανομή των κερδών. Η τράπεζα που αναλαμβάνει τη μεταφορά των χρημάτων υποχρεούται να αποστέλλει ένα αντίγραφο του εμβάσματος και των λοιπών εγγράφων στη Γενική Διεύθυνση και στην Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας.